ՓՈՍՏԱՊԱՏՈՒՄ—ՏԱՐԻ—ԹԻՎ—1129—ՇԱԲԱԹ—21—ՕԳՈՍՏՈՍ—1871

ԳԱՅՄԱՆ

Տարեկան գին Պոլսոյ համար 180 գր.
» Գաւառաց . » 190 գր.
Վեցամսեայ Պոլսոյ » 90 գր.
» Գաւառաց » 100 գր.
Իւրաքանչիւր թերթի գին 30 փարա
Յայտարարութեան տողը մէկ անգամի համար 3 զուարուշ, երկու անգամի համար 2 զուարուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կը լինի։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆԳԻՆՈՒՊՈԼԻՍ 21 ՕԳՈՍՏՈՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Նախապատրաստումը դեռ մեծ ուժ՝ մեծ ազդեցութիւն ունի մինչեւ իսկ աշխարհի ամենէն լուսաւորեալ եւ քաղաքակիրթ ազգաց մէջ։

Ո՞վ կը յուսայր Գաղղիոյ ձեռքն եղող ճեղայիրի երկրին մէջ՝ հրեայք՝ քաղաքական հաւասարութեան բարիքէն զրկեալ տարուկ ժողովուրդ մ'էին։

Ընդհակառակ՝ պատերազմը՝ Պապին աշխարհական իշխանութեան վերջին հարուածը տուաւ ժամանակ նաեւ ճեղայիրի Հրէից դերութեան չկիթայն խորտակած էր, բայց հիմա՝ նախապատրաստումը նորէն դրախ վերցնելով Գաղղիոյ մէջ, չկիթային օգակները նորէն ազատել կուզէ, եւ այն արտաքսութիւնը՝ որ 1789ի յեղափոխութեան շնորհիւ Հրեայք Գաղղիոյ բուն երկրին մէջ կը վայելին, ճեղայիրի մէջ կը զլացուի։

Ահաւասիկ իրողութիւնը։

Վերջին պատերազմին ժամանակ Թուրքի կառավարական փոխանորդութիւնը յատուկ հրամանագրով մը ճեղայիրի հրէից քաղաքական հաւասարութիւն շնորհած էր։ Այս շնորհը դաս մը նախապաշարեալներ՝ անհաճոյ թուելով, առաջարկութիւն մը ներկայացուցին ազգային ժողովին որ վերոյիշեալ հրամանագիրը օշնչացնէ։ Ժողովը ալ յանձնաժողով մը կազմեց, որպէս զի գործը քննելով իր եզրակացութիւնը տեղեկագրով ժողովին ներկայացնէ։

Յանձնաժողովին անդամները խընդիրը քննութեան առնելով կարծեցան անհամաձայնութիւն ծագած է մէջերնին, եւ որ առաւել անհաւասարին է Գաղղիոյ պէս լուսաւորեալ եւ տարտամիտ ազգի մը ժողովին անդամոց համար, մեծագոյն մոնչաառաջարկութեան կարգը կը բանեն։

Ասանք կրսեն թէ խնդիրը կրօնքի վրայ չէ, այլ քաղաքականութեան։ Բայց յատուկ բերած փաստերնին լսողն ինքզինք մէջին դարուց մէջ կը կարծէ։

Ցակոյն հրեաներն ալ վնասած չեն իրենց պատը պաշտպանելէ։ Ճեղայիրէն բազմաթիւ երեւելի հրեայներ եւ խախտամտելներ վէրսայլ կերթան հակդնելու թէ առաջարկեալ օրինաց դէմ բողոքելու համար ազգովին միաբանած են։ Միանգամայն առաջարկութեան պատճառաբանութիւններէն մէկ քանին կը հերքեն, որք կամ սխալ են, կամ իրենց պատուոյն կը դպչին։

Օրինակի համար առաջարկութեան պատճառագիրը կրսէ թէ հրէից բնաւորութիւնն ու սովորութիւնները դիրենք անյարմար կրնեն պինուորագրութեան։ Այսր՝ ի պատասխան՝ ճեղայիրի մէջ կաղմուած հրեայ հրացանաւորաց գունդը կը յուցնեն եւ էլեն Սէրար անուն հրեայ պատանի մը, որ իր անվեհեր քաջութեան համար պատուոյն ասուպան ստացած է, առանց յիշելու այն հրեայները որ վերջին պատերազմին մէջ քաջաբար իրենց արիւնը թափած են։

Պատճառագիրը կրսէ նաեւ թէ հրեայք ճեղայիրի մէջ հաստատ բնակութիւն չունին։ Այս ալ, սուտ կը հանեն ցոյց տալով թէ Ալժէ եւ Օրան քաղաքաց մէջ հրեայք բազում՝ չարաչար տառապեալ ազգ մ'ունին, եւ թէ Ալժէրի երեք գլխաւոր եւ գեղեցիկ վաճառականոցներն հրէից սեփականութիւն են։

Անուանի Պ. Քրեմիէօ, որ Հրէից ազատութեան հրամանագիրը տուողն է, յատուկ տետրակ մը հրատարակելով վերոյիշեալ առաջարկութեան պատճառաբանութիւնները կը հերքէ։

Հռոմի մէջ Պապին աշխարհական իշխանութեան անկումը փութաջանութեան նոր ապացոյց մը բացաւ խռովարարաց։ որք զանազան մեծամեծ ձեռնարկութեանց խորհուրդներ կը յղանան։

Մեծն Կոստանդիանոսի օրէն՝ ի վեր այս առաջին անգամ խռովարարք զգալով թէ տիեզերական մեծ մայրաքաղաքն իրենցն է, կ'ուզեն խորհիլ թէ անոր քովէն անցած Տիբեր գետին մէջ ամբաւ հարստութիւն թաղուած կայ 3000 տարիէ՝ ի վեր։

Ամեն մէկ յիզաթիոսութիւն իր հարկը վճարած է այն գետին։ կայսր մը ասլանութիւն կամ ամրոցն ձրդուելուն պէս, անոր արձանները, զէնքերը, թագը եւ մինչեւ իսկ անոր իշխանութեան նշանները Տիբեր գետը կը նետուէին, ինչպէս նաեւ շատ անգամ դիակը։

Իսկ Աստուածայ, Ալարիկի, Գենսերիկի եւ ուրիշ բարբարոսական եւ ազգայ յորձանքներուն ժամանակ Հռոմի բնակիչներն անոնց անյոյզ ընչաբաղցութիւնն՝ ի դերեւ հանելու համար, ամեն հարստագիւտ հարստութիւնները գետը կը նետէին։ Ասկէց զատ հրդեհներէ, ազգութիւններէ, եւ հին ու միջին դարուց հարստութիւններով բեռնաւորեալ նաւուց ընկղմելէ, եւ աւերեալ պարսատոնց եւ տաճարաց միլիոնաւորներէ ալ անթիւ գանձք եւ մեծագոյն թագուած են անոր յատակը։

Ասանք խորհելով, խռովարարք ընկերութիւն մը կազմեցին, որպէս զի Տիբեր գետին յատակը պեղեն եւ հոն թաղուած ամբաւ հարստութիւններն երեւան հանեն, եւ իրենց այս դիտաւորութիւնն Լիբոռիոյ եւ Ամերիկայի հնագիտաց եւ ճարտարաց հաղորդելով, անոնց ալ աջակցութիւնն ու ձեռնարկութիւնը գրաւեցին։

Այս մեծ ձեռնարկութիւնն ընդունելը Նիւթական վարձատրութիւն չըպիտի սպասեն, այլ իրենց հայրենեաց, ազատութեան եւ պատուութեան փոխարէնները անհաւատի չահն իրենց փառք հաճարելով գոհ պիտի լինին։ Ամեն կողմէ քաղաքական յարդարներ կուգան ընկերութեան, եւ փարիզի սեղանաւորութեան մեծ ասն մ'ալ սկզբնական ծախուց համար պէտք եղած գումարները նուիրել կը խոստանայ։

Փարիզ ժուռնալ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Լենթերնասիոնալ ընկերութեան կեդրոնական մասնաժողովը Լոնդրայի մէջ ժողով մ'ընելով՝ ինքնակոչութեան փարիզի հասարակական կառավարութեան մէկ քանի անդամոց, Ֆէլիքս-Բիայի, Պերմրէի եւ այլոց, հեռաւորապէս որոշումն ըրած է։

1. Ընկերութեան բոլոր ազատամրական ճիգերն Սպանիոյ եւ Հարաւային Գաղղիոյ մէջ կեդրոնացնել։

2. Ընկերութեան անդամակցողներուն ձեռօք կրակով աւերել ոչ սեռակից գործարաններն եւ տարաբաղդութեան չէնքերը։ Ասոր նպատակն է այնպիսի անհաւատութիւն անհնար ընել հետեւարար թշուառութեան մէջ իյնող գործաւորներով Լենթերնասիոնալի բանտին սատարացնել։

3. Սպանիոյ, Իտալիոյ, Բելգիուկայի եւ Պէլճիոյ թագաւորներն սպաննել, ինչպէս նաեւ Պ. Թիէր։

Գարակասանի Դավրէժ քաղաքէն օգոստոս 11 թուով գրուած նամակ մը հետեւեալ լուրերը կուտայ։

«Թէհրանէ հոս ալ երեւան եկաւ անցեալ ամսոյ 15 էն՝ ի վեր, եւ հեսրզկեսկ ոստակացաւ։ Մեռելոց թիւը օրը 240 ի եկաւ, եւ հիմա 125 ի իջած է՝ եմիկ Պարսկական իշխանութեանց տեղեկագրերուն հաւատանք։

«Ասկէց 15 օր առաջ ահագին վսխտրիկ մը բրգաս. չրջակայ լեռներուն վրայ, եւ հուսկէն այնպիսի ջրհեղեղ մ'եկաւ, որոյ նմանն երբէք տեսնուած չէր։ Շուկայներուն ու պարտէզներուն մէջ եղած վնասը 120000 ֆլորայի կը հասնի։ Քաղաքիս բնակիչները, քրիստոնեայ եւ մահմէտ, լեռները փախած են։ Շուկայները գոց են, առուտուրն եւ ամեն տեսակ գործերը դադրած են։ Ջրոյց մէջ մեռնողներն այնչափ շատցան, որ բոլոր դանդիրը լուծուեցան եւ զրպարտող հրամանն եղաւ, որ իրենց դիակներն երթան։ Ռուսիոյ եւ կարմիր Թուրքիոյ առ սահմանագլխները երեք օր քառանթինա հաստատուած է, բայց Ռուսիոյ սահմանին վրայ դրուած քառանթինան նշանակութիւն մը չունի։ վասն զի կը լսենք թէ քոլէրան երեւանոյ մէջ ալ Դավրէժի չափ հարակած է։»

ՊԱՅՄԱՆ

Դուրս դացած լրագրաց ճանաչուած ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, կամ Զինիկի խան, Մասիսի գրատունը։

Ցանկաց ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ՀՆՈՒԱԳԻՐԱՆԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 30 օգոստ.

Ժողովին այս աւուր նստին մէջ մրցումը Պ. Պիւֆէի եւ Պ. Շոազէօլի առաջարկութեանց մէջ պիտի լինի. առաջինն ազգակցութիւններէն կը պաշտպանուի, երկրորդը կառավարութենէն ընդունուած է, եւ չափաւոր ուղղութենական ձախակողմեաններէն կը պաշտպանուի։ Պ. Շոազէօլի առաջարկութիւնը Պ. Պիւֆէի առաջարկութեան պէս դարձեալ իշխանութիւնը Պ. Թիէրի կը յանձնէ 1848 ի սահմանադրութեան հիմանց վրայ։ բայց իշխանութիւն տալով Պ. Թիէրի որ ժողովին ներկայ գտնուի։ Պ. Պիւֆէի առաջարկութենէն տարբեր կէտն այս է որ ժողովին սահմանագիր կերպարանք չտար։

Պ. Թիէր ներկայ պիտի գտնուի այս աւուր նստին։

կը կարծուի որ ժողովը Պ. Շոազէօլի առաջարկութիւնը կընդունի։

Փարիզ 30 օգոստ. իրիկուն.

Պ. Լարոշի հրամարականը չընդունուեցաւ։ Փոքրիքարի հրամարեալ երեսփոխան Պ. Սպաթիւսի կը յորդորէ իր ընտրողները որ Պ. Ռուէի համար քուէ տան։

Վիէննա 30 օգոստ. իրիկուն.

Վիէննայի բաէս լրագիրը կըսէ թէ Պ. Պոյսթ եւ Պ. Պիւնսրը համակարծիք են թէ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ միջերմական համաձայնութեան Բուսիոյ հաւանութիւնը չկրնար ստացուիլ հիմայ, բայց մէկ հոգմանէ Աւստրիոյ եւ Գերմանիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները եւ միւս կողմէն Գերմանիոյ եւ Բուսիոյ բարեկամական յարաբերութիւնները բաւական են Արեւելեալ խաղաղութիւնն ապահովելու։

Փարիզ 30 օգոստ. իրիկուն.

Յանձնաժողովոյ տեղեկագիր Պ. Վիթէ կը ծանուցանէ թէ Պ. Տիւֆօրի առաջարկած փոփոխութիւնն ընդունեց։ Պ. Տիւֆօր ալ յայտնեց թէ կառավարութիւնն ալ Պ. Վիթէի այսպէս չփոփոխեալ առաջարկութիւնը կընդունի։

Բազմաթիւ հակառակ առաջարկութիւններ ու փոփոխութիւններ կը ներկայացուին։

Պ. Կամպէթթա ժողովին ահմանագիր իշխանութիւնը կը հերքէ։ իսկ ժողովը իր սահմանագիր իշխանութիւն բանեցնելու իրաւունքը հաստատող օրինաց Ծրագրին առաջին հատուածը 227ի դէմ 433 քուէով ընդունեց։

Փարիզ 31 օգոստ. իրիկուն.

Երէկուան նստին մէջ Պ. Լամար ֆինէ՝ յանուն իւր քանի մը ոչնոնակցաց՝ ժողովին յայտնեց թէ կառավարութիւն մը ներկայացուց։

Փարիզ 31 օգոստ. իրիկուն.

Ժողովը Պ. Վիթէի առաջարկած օրինաց Ծրագրին յառաջարանն ամբողջ ընդունեց, ինչպէս նաեւ Պ. Տիւ-

ֆորի առաջարկութիւնը, որ Գ. Թիէրի վրայ վստահութիւն կը յայտնէ։

Օրինաց ծրագիրը 93 ի դէմ 523 ձայնով ընդունեցաւ։

Լոնտրա 31 օգոստ. իրիկուն.

Պարսկաստանի ասին օգնութիւն ընելու նպատակաւ հանդանակութիւն մը բանալու համար մտնուժողով մը կազմուեցաւ։

Փարիզ 31 օգոստ.

Ներկայ ժողովը սահմանագիր ժողով հրատարակ յայտնուածն ինչպէս նաեւ Գ. Թիէրի վստահութիւնն քուէ տուող յոգուածը ժողովն ընդունեցաւ, հակառակ ձախակողմեանց 227 քուէին։

Գ. Փինէ ժողովին լուծարելը կաւանաստիկ։

ժողովին մէջ եղած ուշխատութիւնը ջերմ վիճաբանութեան նիւթ կը մատակարարէ լրագրաց։

Եբրարդ կէս երիկուն շամբոլիատէս վճարուեցաւ։ Հետեւաբար քիչ օրէն 150000 Գերմանացի զօրք իրենց երկիրը պիտի դառնան կրնան։

Մոտրիա 30 օգոստ.

Սամն քաղաքական յանցանաց նեբաւմ չնորհուեցաւ։

Փարիզ 1 սեպտ. առաւօտ.

Գոշովին երէկուան քուէն ամենուրեք մեծ գոհութեամբ ընդունուեցաւ։ Այս քուէն կը գիւրացնէ Բրուսիոյ գեղապան Արնիմ կոմսին հետ ունեցեալ բանակցութիւնները։ Գ. Թիէր պատգամագրով մը չնորհակալութիւն պիտի յայտնէ այսօր ազգային ժողովին։

Փարիզ 1 սեպտ. իրիկուն.

Պայտանէից սմանց փոխարինութեան լուրը սուտ կը հանուի։ Գ. Լոպի նոր առաւ իր հրաժարականը։ ժողովին դադարում մը դէպ ի սեպտ. 15ին ուղղի պիտի ունենայ։

Փարիզ 1 սեպտ. իրիկուն.

Գ. Թիէր իր պատգամագրին մէջ չնորհակալութիւն կը յայտնէ ժողովին՝ իր բարձր վստահութիւնը յայտնելուն համար, եւ կաւելցնէ թէ այն վստահութեան արժանի պիտի լինի՝ երկրին շահերուն լայնարձակ անձնուիրութեամբ, եւ կառավարութիւնը վերակազմելու նորոգիչ պաշտօնը կը դնէ ազգին, որ օտարին դրաւումէն երկրին ազատելու գործին հետ իր անդուլ մրատաղութեան նպատակ պիտի լինի, որպէս զի երկիրն յարգի եւ ամենայնի լինի։

Կառիէն 1 սեպտ.

Հիլենաց թագաւորն հոս հասաւ, եւ Գերմանիոյ կայսեր այցելութիւն տուաւ։

Հաւամ 1 սեպտ.

Կը հաւատան թէ Գ. Լանցա վարիկոնը սրատասխանատու պիտի լլլուն քաղաքին մէջ գրգռուած վերջին անիսրպութեանց։

Ճերմանները կը մեկնին Հռոմէն։

Լոնտրա 1 սեպտ.

Օսմ. Բոնա.	46½
» փոխ 1865	62½
» 1869	57½
Անգլ. Բանա.	93½
Ռանթ Գաղղ.	55½

Լիվերբուլ 30 օգոստ.

Բամբակ. Մ. Ն. Օ.	9½—½
Ծախուած	25000 հակ.

Լոնտրա 30 օգոստ.

Ալիան	16—17
Մոհէր	44
Շաքար Հոլանտ.	33/8
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	23 80

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ. Յուլիանը վախճանեալ Հոգի փայտին գեղեցիկ տապարանը 20000 լիրայի գնելով իր առաջին տնեկապետ Նէվրէս փաշային պարգեւեց։

Ոստիկանութեան պաշտօնեայ վրսեմ. Հիւսնի փաշայի խնամքը Ամիրայտանի հրապարակը չինուած հոսարակաց պարտէզն անցեալ շաբաթ օրը հանդիսաւոր բացուեցաւ։ Ի ներկայութեան բազմաթիւ հանդիսականաց, որոց ամենուն ալ օշարակ բաժնուեցաւ։ Վեհ. Հիւսնի փաշայի հրամանաւ։

Վիհ. Ամրլմանին անձնական դանձն նոր պաշտօնեայն նկատելով որ ֆէսի պատմոյն եւ սրբազանութեան արքունական գործարաններէն եղած արգիլումը մինչեւ այսօր չպատասխաներ եղած ծախաց։ դարձեալ վարձակալներու տալ որոշեց մի եւ նոյն առանձնաշնորհութիւններով որ մինչեւ գործարանները կը վայելին մինչեւ այսօր։

Լա Թիւրքի լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Օսմանեան նոր փոխառութեան հասնոր յառաջիկայ երեքշաբթի օրը առաջարկութիւն պիտի լլլայ եւ ուրբաթ օրը գտնի։

Անուանական դրամագլուխն է 5700000 Անգլ. լիրա, հարիւրին 6 առկոսով եւ տարին հարիւրին 12 վճարելու հանութեամբ վճարելու պայմանաւ։

Տարաղրութեան գինն է 73. եւ տակաւ յառաջիկայ հակ. 10էն բարձել պիտի սկսի։

Տարաբաշխութիւնը Լոնտրայի մէջ Գ. Գ. Տէնգ. Բարկէր եւ Քեմ, տանը պիտի բացուի։ Կ. Պոլսոյ մէջ ալ Բրէսսի ժէնէրալի գրասենեաց։

Այս փոխառութեան եկամտաբերութիւն տրուած են՝ տէրութեան ընդհանուր եկամուտներէն պատ՝ Եգիպտոսի տոյց մէկ մասը։

Կրուսի թէ վսեմ. Հալիլ Շերիֆ փաշան քիչ օրէն մեկնիլ, պիտի երթայ իր դեսպանական պաշտօնը շարունակելու։

Եհոսի Պուլէէն մինչեւ Սիրբէճի խակէլէսի երկաթուղւոյն ճանրուն վերայի շէնքերը կրաւելու պաշտօնը ունեցող յանձնաժողովին իր գործը գրրեթէ լմնցուց։ Հաղորդին ուսէլի տուն առնուելուն եւ երկաթուղւոյն ընդարձակութեան յանձնուելուն, որ զանազ վերցնելով՝ ճանրուն շինութիւնը մեծ փութով յառաջ կը տանի, եւ կը յուսացուի որ ձմեռը չեկած այս կարեւոր ճիւղը կաւարտի։

Հասարակաց շինութեանց պաշտօնեայ վսեմ. Ղահէմ փաշան՝ իր հետ առնելով երկաթուղւոյ շինութեան տնօրէն Գ. Լէյսէն, ընդարձակութեան ներկայացուցիչ Գ. Ռիվրէ, կամրջոյ եւ պարտապոյ տնօրէն կոստանդ. էֆէնտի եւ Մուժէլ պէյ, Սիրբէճի խակէլէսիէն ուսուսալ մինչեւ Փիշիք Զէքմէճէ երկաթուղւոյն շինութիւնն ուշքի անցուց եւ շատ գոհ եղաւ։ Նմանապէս Փիշիք Զէքմէճէէն Զոմբոլճա շինուած ճանրուն ալ մէկ մասն ուշքի անցնելով շատ գոհ եղաւ։

Իսկիւտարէն Նիկոմիդիա շինուիլ սկսած երկաթուղին ալ մեծ փութով յառաջ կը տարուի։

Վաղը՝ կիրակի՝ Իսկիւտարի մեծ ուղեւորային ընտրած տեղը գինուորական կրմութեանց փորձեր պիտի լինին բազմաթիւ թնդանօթներով եւ հետեւակ զօրքերով։ Ի ներկայութեան Բարձր. Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտիի։

Եգիպտոսի խեդիվին դուստրն եւ վեհան հինգշաբթի օրը Ֆայրաքաղաքս Ազէքսանդրիա դարձան Եղիպտական Մահրուսիէ յոգնաւով։

Նէմէնէն եկած վերջին լուրերը կը ծանուցանեն թէ Մէտինէէն երեք աւուր ճանրայ հեռու Հոլպէր քաղաքին մէջ քոլէրան երեւան եկեալ, այս երկու քաղաքաց մէջ հաղորդակցութիւնները կորուել են։

Մոլորակաբնակ յոյն լրագիրներէն մէկը կ էզդ մը կը պատմէ, որմէ կը տեսնուի թէ մեր փաղոցներն ապրանքներ չունենը մեծ գումարներ կը վայելեն կարդ մը տաճիկներէ, եւ այս մարդիկներն նրբեմն տեղական իշխանութեան քով ալ պաշտպանութիւն կը գտնեն։

Անցեալ շաբթու, կրոնական լրագիրը Աւետարանի կոչմը քրիստոնեայ ասաղձապրած մը՝ իր խոնարհութեան մէջ բնակութիւն հաստատող չուն մը քանի մ'անգամ քաղդրութեամբ վերընթերցեալ եւ, ճարը հասանելով փայտ մը կը քաշէ եւ ծեծելով դարս կընէ։

Ցաճիկ մը գոյս տեսնելով կը բարկանայ եւ կերթայ մերձակայ ոստիկանութեան յանդգնելուն կը դանդատի քրիստոնէին դէմ։ Ցիանապետն ալ ամիսասանութիւնը խիստ արդար դտնելով երկու պինտօր կը դրկէ, որք կերթան խեղճ ասասդնադրածին օ. ձիրքն կը բռնեն եւ քաշելով քաշելով ոստիկանութեան պահանոցը կը տանին յիանապետին առջեւ։ Հանկէց ալ Ճէմիրլի գաղանագամն յիանապետն ասելի ոգեւոր դարմանամն գտնելով մեղ առագանք մը կառնու. ատաչտարդարձն եւ թող կուտայ։

Արդ կիմացնենք Գ. Գ. Ճանապարհորդաց թէ Կ. Պոլսոյ փողոցներուն մէջ չունելուն գործոնն անպատիժ չկրնար մնալ։ Ուրիշ երկիրներու մէջ վարձք կուտան այդ զարդիր կենդանիները ջնջելու համար, որ մեղ հանապազ կատաղութեան վտանգներու կենթարկեն։ Իսկ հոս ընդհակառակն զարմանալի հաղորդութեամբ կը փարիսայուին։ Անջնջելարար, մոխրատայած լուսները չեն կրնար ապրիլ երկաթուղեաց վրայ, եւ յուսալի է որ Ինքամուէլի ծանր կառքերը՝ որք արդէն բաւական չուն ջախջախեցին, քիչ ժամանակէն բոլորովին կաղատեն մեղ այդ զարդիր կենդանիներէն։

Լէմ. Հէր.

ԿՅՈՏԱՆԴԻՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԼՈՒԱՏԸ ՕՍՄԱՆԻՍ

20	օգոստ. ուրբաթ իրիկուն	50 18
21	» շաբաթ առաւօտ	
	բացուեցաւ	50 20
	կէս օր	50 14

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՊԱԿԵԴՐՈՆԱՑՈՒՄ

Ը.

Այս արտաքոյ բաւական վրայ Օրագրին երեքշաբթի եւ չորեքշաբթի աւուրց թիւերուն մէջ ապատած բացատրութեանց եղրակացութենէն կը տեսնուի, որ Օրագիրը՝ այս վիճականութեան բառով հասկցնել կուզէ թէ կիսրոնական վարչութիւնը կամ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական ամիսոնը դատական առաջնորդները դատելու իրաւունք չունի, այլ պէտք է հրաժարի իր այս իշխանութենէն՝ զոր հին դարէ ի վեր կը գործածէ տէրութեան առաջեւ եւ ազգին ընդունած ճանչած եւ նոր իրաւ գործած տարօրութեան զօրութեամբ։ Ըսել է պարզապէս թէ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքը թուրքիոյ Հայոց Եկեղեցական վերայ ունեցած տեղական իրաւասութենէն պէտք է հրաժարի, եւ պարզապէս Կ. Պոլսոյ պատրիարքն առաջնորդը լինի հաւասար ուրիշ առաջնորդաց։

Հոս կը բերէ կը հասցնէ մեղ Օրագրի եղրակացութիւնը, եւ որմէնեւ ինքը Պուրսայի առաջնորդին գոտասասանէն ծագում առաւ, կը բնականաբանէս եւ իրաւամբ հնէանուցնել թէ Պուրսայի առաջնորդը «գոտէն ողառելու համար Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութիւնն եւ ազգին եկեղեցական գործերը անտեսելու իրաւունքը հասկցուէր ուրեմն այդ իրաւունքը եւ կը գործածեն։ բայց այդ մասնաւոր իրաւանց քով կայ հանրական մեծ իրաւունք մ'ալ, այն է կիսրոնական իրաւունքը։ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին թուրքիոյ Հայոց եկեղեցւոյն կատարելութեան վրայ ունեցած տեսչական իրաւասութիւնը, որ իմ եւ քաղաքական պարագաներէ ծագում առած, բայց հինգ հարիւր տարի է ի վեր ազգէն եւ եկեղեցիէն ընդունուած եւ նոյնիսկ Մայր Ոթոմանէն ալ ճանչուած է։

Սոյն հակառակը պնդելը՝ ազգին հինգ հարիւր տարուան պատմութիւնն ուրանալ է, ակներեւ իրողութիւնը ժխտել է, եւ օր առաւել անուներելին է, մեր ազգային եւ կրօնական տարտանութեանց խարիսիսը տապալել է։ զի այդ ազատութիւնները Կ. Պոլսոյ Պատրիարքական ամիսոնին հետ կապուած են անբաժանելի։

Այդ սիմոսը տարարացնելը մեր ազգային եւ կրօնական տարտանութիւնները տարարացնել է, որ ազգին հոգին են, կեանքն են։

Վերջապէս առաջնորդները դատելու իրաւասութիւնը եկեղեցական վարչութեան վերայէն, ի՞նչ կը մնայ Ոչինչ։ եւ երբար Պատմութիւնն ալ այդ հիման վրայ չինուի եւ Բ. Դանէն վերանայ, Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութիւնն իր նշանակութիւնը կը կորսնցնէ, ազգային միութեան կապը կը քայքայի եւ. ազգը լայրոմին անիշխանութեան մէջ ինկած՝ անկերպարան մարմին մը կը դառնայ։

Պերսաստա 18 յուլիս 1871

. . . Խիստիր Մասիս ազգասէր լրագրոյ։

Բնական է մարդս սիրելի երբ իր սրտին ցաւերը իր ընկերին յայտնէ։ նմանապէս բնական է սակաւիկ մը սիրելի երբ մարդ ընդհանրութեան խնայնէ այն ցաւերը, որ Աղգին կը վերաբերին։ այս վերջնոյն յար եւ նման է իմ ձեզ յայտնելիք ցաւերս փառք աստուծոյ, որ այսպիսի ցաւերս սիրելի չգտեր եղած է, դուք Աղգին ցաւերը քարոզող եր իրեն իմացնելու, մինչեւ որ անոր դեղ եւ դարման մը բլլայ։ սրուն համար եւ ես վերահնցայ այս անգամ գրել եւ յայտնել իմ սրտի ցաւերս ձեր Վեհ. ազատութեան, ձեզմով ալ Աղգին։ Այս առաջին անգամ է որ գրիչ ձեռք կառնեմ, որովհետեւ չորս տարի է կ'ապատէի իմ, սեանեմ. քաղաքիս ցաւալի կացութիւնը տես կը հասնի, եւ ապրատիրն ինչ պիտի բլլայ։ Ահա ամենայն ինչ կատարեալ, գործին դիրութիւնը, Նպատակը եւ արդիւնքը յայտնեցաւ. սրուն համար ալ սրտերնիս չդիմացաւ անտարբեր մնալու. ուստի կը խնդրեմք . . . Տէր՝ որ բարեհաճիք մեր խրատաց ազգերուն ձեր ազատութեան լրագրէն անկիւն մը չնորհել, որ ամեն մարդ հասկնայ Սեբաստիոյ խնդրոյն եղրակացութիւնը։

Զորս տարի յառաջ երբ մեր Գեր. Կարապետ եպիսկոպոսի խնդիրը ծագեցաւ, մենք նորա ջերմ կուսակցիներէն էինք մեր դրութեան մէջ, եւ ուժգ յարեցանք, ունինք մեր ոգին թէ նուազ մասնակցութիւն

[illegible] Կարապետ եպիսկոպոս եւ թէ իւրայինք յառաջադիմութեան սէր չունին. միապետ են եւ յամառախնդիր. զի չէք տեսներ, ուսմունք եւ գիտութիւնը անոնց ձեռքով յառաջ կերթան եւ այլն». մեր ասոր հաւատաչիւռ չէր գար. ժամանակ մը մտիկ ըրինք. գործը քանի գնաց ուրիշ կերպարանքներ առաւ եւ ահա հոն միջոցին մեր իշխաններ հաւատարմացուցին զմեզ թէ տուսունեականաց գործը ջրիսոնէի գործ չէ, այլ անկրօնի. չէք տեսներ որ նոր եպիսկոպոսն ակնեցին եւ այլն». մենք ալ հաւատալով հետեւեցանք խնդրոյն մէջ տեղը. խնդիրը յանկուն բամբասեցան. հալածեցան, մինչեւ իսկ գանակոծեցան եւ նահատակեցան յանիրաւի, դպիր զի մեր եպիսկոպոսն եւ հիեղեցին ալաթի հոգոյ ճիրաններէն որ մեր անդանը նստեր զմեզ փաբատակու. կը ջանան. Բայց ինչպէս ենք. արիւն արդար մտաներ ենք մեր իշխանաց զորարատութեանը. ճիշդ իրենք են եղեր. մենք չենք իմացեր. իրենց շանուն համար մեր վրայ ի՛սկել կուզեն եղեր, զմեզ գործիք ըրած մեր սրտէն զմեզ կը յաչատեն եղեր, որուն համար ՝ուստ մեականք չատ անգամ կը բաղաքէին ու մենք չէինք իմանար. Ահա իրերը ամեն բան յուսատանեցին. չորս տարի է չարամի չկար, օր չը կար օր մեզի նորանոր տուժերով չնարէին, եւ ՝ի նոյնատ իրենց չգործածէին. որով կուսամարութեան ժողովոց մէջ մէկ մէկ աեղեր դրատեցին. ասիկա հակառակ մասը մեզի կիմացնէր. բայց մենք չէինք հաւանիր. զի սատար էր նոյնա բան մեր ազգինին Դասապարտչեանի համար հրամանագիր եկաւ. Ազգային գործերու չմիջամտեր. բայց մեր (ինիմիզանին) որք առաջնորդի գործին համար ընտրուած էին, ազգասարար նորա համար ուսարարութիւն եւ պարտականի կերպարանք տուին. «Ահա մեր կողմն ՝կը գործէր ըսելով աւելի ուժ տուին իրենց գերը խաղալու. ահա այս ընթացքով չորս տարի է բռնած գործերնիս ուր երթալը չէինք դիտեր, եւ մենք չգիտնալով կը գործէինք. իսկ մեր Զօրպաճիք գիտնալով մեր ուսնը կը գործանեն եղեր իրենց յոնուն համար.

Մենք կը յուսայինք թէ մեր Գերաբատեա եպիսկոպոսն հոս գոյ, հակառակ մասին ուզած յառաջադիմութիւնը լիովին կը կատարէ եւ կը կատարեմք իսկ. թէ եւ անոնք ասոր հակառակին համոզուած էին. ինչ եւ իցէ մեր ազգային թեմանուանցը եւ խուսանելու զինչան կամոց տիրանալ, ինչպէս զի մեր ազգին դարերու ընթացքին ամենայն դիւրութեամբ իրենց պատերովը օրորուած եւ առանձին առանձին կղզիանքի տակ ճնոցած կ'ըլլար, եւ այսօր ալ այս սրատանոշ դատին պատճառ չլլար. ասոնցմանք երեւան չէր եկեր.

«Ալ այս մեր օրինաւոր ուսումնարանին, ինչպէս ինքնին յայտնի է խուզարարաբար անձանց՝ ի Հարկէ Լատինաց խուզարաբ սրտին ծանր պիտի գար եւ եղաւ. այնպէս. փոան զի եթէ գործը այս եղանակաւ ոկսուէր, ամենայն բան եւ յանկարծ խորհուրդը իրենց սրտին մէջ պիտի խզդուէր մնար. եւ իրենց նպատակին հասնելու. հասար միջոցը պիտի պակսէր եւ չպիտի կըրնային իրենց բրած խորհուրդը դուրս հանել՝ ի ՀԱՍ երկուց ազգացը. մանաւանդ Հայոց ազգին. եթէ այս խաղաղարար առաջարկութիւնը չանցնի, դոր արդէն Ցունաց Ամենայն Ս. Պատրիարքարանն ամենայն սիրով ընդունած էր՝ ի խոր խոցեալ խուռնչեան լաւանիք եւ փոքր մի յառաջ իրենց այն քաղցր եւ հիզ խոսուածքը եւ եղբայրութիւնները՝ զոր առատորէն կը խոսանային մեզ առ՝ ի պաշտելել եւ խաբել, եւ որով զմեզ գրաւեցուցած իսկ էին քանի մը օր առ՝ ի օրինաւոր սրատարաբել իրենց մեքենութիւններու՝ ի գառնութիւն փոխեցին, դրով եւ բոլոր ջանքերն եւ աշխատութիւնքներն անօգուտ եղան.

Հոյք եւ Ցունք մինչեւ այս սրբազան եղբարութեանց վրայ կը խորհէինք եւ եւ մը գանելու համար ուրիշ եղանակ կը մտածէինք, մէկ մին ալ լսեցինք որ Լատինք իրենց դերիշխանաան դատը տակեր են չնեալ կատարեալ թեամբ, եւ երբ հարցուցինք թէ ադ ի՞նչ ընթացք է որ բռնած է՝ ոչ ազաբէն դարձեալ խորհրդակցելնը դիտի եւ որ ՝ի՞ւ իսկ կերպիւ համաձայնութեամբ դիտի ըսկսինք. այժմ դու՝ ք բոլոր ձեր ընթերը մոռնալով անար հակառակը՝ ի գործ կը դնէք. եւ. եթէ մանքերնիդ բարի է. ինչո՞ւ. այդպէս առաջնին. ինչո՞ւ. առանց լուր տալու մեզի. եւ. ինչո՞ւ այնքան կայտակի արագութեամբ կը գործէք. միթէ անկարելի բա՞ն մի էր անոր միջոցը դտնալ. կամ համոզիչ եւ կամ համոզուելը։

Պատասխան տուին անոնք մեզի ըսելով թէ. «Ա՛յ՝ մենք ալ այնպէս ելլալը գիտեմք. եւ կ'ուզէինք ալ. զի եւ իսկ կերպիւ միրզ մը տալ ալ երբ նայեցանք որ գալ գալա չկենալ. մնաք յուսինք. եթէ ձեզ ճնայ, շատ պիտի ուշանայ. մեզի ալ մեր ցէրոնթիւներ էն սատակ հրամաններ կան որ ուռանց ժամանակ անցընելու. գերիշխանաան գատերը լրացնելու. վասն որոյ ձեզ լաւ տալու հարկ չմնաց։—

«Մենք այս բանիս վրայօք ինչ որ կարելի էր ընել ըրինք Իզմիր փաշայի օրով. եւ անձամբ ինքը եկաւ նոյն տեղը. ինչպէս յառաջագոյն ալ պատմեցաւ. եւ անանց երեսին բուսաւ «Իրաւունք չունիք Հայոց գերիշխանաան վրայ գալու ձգելու. քանի որ արեւմտեան կողմը թագաւորական ճանապարհ կայ. եւ Գուստաւ Մուխտարը ըլլալով. այդ տեղ Հայոց իրաւանց վրայ ձեր դուռը չեմ ճանաչեր»։ Բայց ոչ է ըսողը. Մուխտարը ըլլալն բան խաբերը բոլորովին ապարդիւն մնացին. վասն զի ապրելու չկարողացաւ. ահա այն է որ մեր զանգամ Ս. Գաւառն ձանձրացուցինք. այլ անօգուտ եւ չեմք գիտեր թէ ինչո՞ւ համար մեր գործերն այսպէս երեսի վրայ կը մնան։

(Շարունակի)

ՍՈՒՐՄ ՏԵՂԵԱՑ ԽՆԴԻՐՐ

(Շարունակութիւն թիւ. 1127)

«Ուրեմն գործը նորէն պիտի ըսկսինք. ըսաւ Ս. Պատրիարքը. Ինչպէս չունիս դարձեալ Ձեր Վանմութեան դըլխիր պիտի ցաւի. բայց քանի որ դալ ալ. ձանձրութիւնը յանձն կ'առնուք առանիչ. ինձ ուրիշ բան չմնար. միայն սիրով յանձն առնուլ ոյսամբը վերմարիալ. Տեարք. ըսաւ. նոյն պատին տեղը արդէն մէկ կանգուն հաստութեամբ հողին երեսին հաստատ պատ մի կար կիսովի քաշուած. կիսովի կ'ըսեմ այսինքն՝ կէսը մեր եւ կէսը Լատինաց. այսինքն մեր կողմն երեսը մեզ կը վերաբերէր. իրենց կողմն երեսը՝ իրենց. եւ նոյն պատը որ յատակին դրեմեն հաստատ էր. իսկ մէջտեղը տեղ տեղ կէս կանգուն չափ բարձրութեամբ անկուած քարեր կային. որանք յատակն նշան մը կընային տալ. նոյն պատին կիսով ըլլալուն. տարին՝ Հայոց եւ Լատինաց ծոխանոցը չունուած ըլլալուն նոյն անկուած քարերն ուրանալը եւ խորտակելով տանելը ընելը այնքան գիւրին չըլլալը գիտնալով Լատինք. ոկսան ՝ի սկզբան ամենայն կերպիւ սիրով եւ ամենայն խնայարհութեամբ վարուիլը որ երբեք չէր կարծուեր թէ ասա ասոնցմանէ համակրութիւն գտնող միաբանութիւնէ մը այսպէս խորամանկ խորդարարութիւն դուրս գայ. այլ վասն մենք եւ Ցունք արդէն ասոնց ոչ ինչ ծանիր. չրացաբիր եւ անզգոյն հարիւրաւոր մանկունք գատարկաբերդիկ են ասոր. ուստի որ մենք ասոնց կը չինինք կը կարծէինք. ասոնց կը կործանեմք եղեր ՝ի չնարհս քանի մը հատարատ. Այս միջոցս հայտնեցին մ'ալ հրատարակութեան. Հայրենիք լրագրոյն մէջ. վասն զի Լատինաց որ Հայրենիքի իր յանարդ թերթին մէջ հերքեց եւ ըսեր դպրոցդ գոյութիւնը ծանոյց ընդհանրութեան մենք կը կարծէինք թէ մեր ազգային պանդոկին եկամուտը դպրոցներու. յատկացած է. որով մենք կարող եմք Ս. Աստուածնորդի ներկայութեամբ մեր դպրոցները կատարարեալ ընդհանրական տեսանք որ դպրոցդ հանդիսաւորեալ սեպուած նկամուտները ոչ ինչ ծախքերու վատնուած երբեք ասակ չէ մնացած. ՝ի հարկէ քիչ օրէն հիւանդ դպրոց մ'ալ ունինք. այն ալ պիտի կործանին վերջապէս իսօքին վերջն քանքը. մենք կը կարծէինք թէ՝ Կարապետ եպիսկոպոս մեր Ս. Աստուածնորդ հոս գոյ՝ ամեն բան կարող է ընել. այժմ իմացանք որ ոչ Պատրիարքարան ունի դրկիս եւ իմացնելու. ոչ հոս Գրան քով կարող է բան մը ընելու. ոչ մեր Ազգային ժողովները նստելու. ոչ ալ եկեղեցին տարաձնորդական ամառ. կը նստի. ապահա որ չորս տարի պատերազմեր եմք անելով կուսակցութեան մը դէմ քանի մը անձանց սուտերն իրու կարծելով խեղճ մեր Կարապետ եպիսկոպոսի թեւերը կապկանդելու. հանուր. ահա այս է եղեր մեր չորսամեայ պատերազմին արդասիքն ու պտուղը. յուսով կուռեցանք. անցայս մեռանինք. որ այսօրուան օրս իրաւունքնիս կը գտնուի. ուրիշ տղոյ տեղին տէր մը չունինք որ պաշտպանէ զմեզ։

Մնոյեանց հեղինակ Ռոստ.

ՍՈՒՐՄ ՏԵՂԵԱՑ ԽՆԴԻՐՐ

(Շարունակութիւն թիւ. 1127)

«Ուրեմն գործը նորէն պիտի ըսկսինք. ըսաւ Ս. Պատրիարքը. Ինչպէս չունիս դարձեալ Ձեր Վանմութեան դըլխիր պիտի ցաւի. բայց քանի որ դալ ալ. ձանձրութիւնը յանձն կ'առնուք առանիչ. ինձ ուրիշ բան չմնար. միայն սիրով յանձն առնուլ ոյսամբը վերմարիալ. Տեարք. ըսաւ. նոյն պատին տեղը արդէն մէկ կանգուն հաստութեամբ հողին երեսին հաստատ պատ մի կար կիսովի քաշուած. կիսովի կ'ըսեմ այսինքն՝ կէսը մեր եւ կէսը Լատինաց. այսինքն մեր կողմն երեսը մեզ կը վերաբերէր. իրենց կողմն երեսը՝ իրենց. եւ նոյն պատը որ յատակին դրեմեն հաստատ էր. իսկ մէջտեղը տեղ տեղ կէս կանգուն չափ բարձրութեամբ անկուած քարեր կային. որանք յատակն նշան մը կընային տալ. նոյն անկուած քարերն ուրանալը եւ խորտակելով տանելը ընելը այնքան գիւրին չըլլալը գիտնալով Լատինք. ոկսան ՝ի սկզբան ամենայն կերպիւ սիրով եւ ամենայն խնայարհութեամբ վարուիլը որ երբեք չէր կարծուեր թէ ասա ասոնցմանէ համակրութիւն գտնող միաբանութիւնէ մը այսպէս խորամանկ խորդարարութիւն դուրս գայ. այլ վասն մենք եւ Ցունք արդէն ասոնց ոչ ինչ ծանիր. չրացաբիր եւ անզգոյն հարիւրաւոր մանկունք գատարկաբերդիկ են ասոր. ուստի որ մենք ասոնց կը չինինք կը կարծէինք. ասոնց կը կործանեմք եղեր ՝ի չնարհս քանի մը հատարատ. Այս միջոցս հայտնեցին մ'ալ հրատարակութեան. Հայրենիք լրագրոյն մէջ. վասն զի Լատինաց որ Հայրենիքի իր յանարդ թերթին մէջ հերքեց եւ ըսեր դպրոցդ գոյութիւնը ծանոյց ընդհանրութեան մենք կը կարծէինք թէ՝

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱԻՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1871 ՕԳՈՍՏՈՍ 18 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ ԲԱՆՈՎ. ՇՈԳԵՆԱԻՆԵՐԸ

Ժամ — Բուժարան Էջմածնի Լուսաւորչեան

11 30 Պէօյիւքտէրէէն Թարապիա Եէնիքէօյ· Էմիրկէն· Բ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտքէյ Օրթաքէյ Պէշիկթաշ·

12 Արնաւուտքէօյ· Դուրուչէշմէ· Օրթաքէյ· Պէշիկթաշ· Գապաթաշ·

12 15 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ· Թարապիա Եէնիքէօյ· Սիթէնիա· Էմիրկէն· Բ. Հիսար· Արնաւուտքէօյ· Դուրուչէշմէ· Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ·

12 30 Պէյքօզ· Բաշապահչէ· Իրիքթի փաչա մահալլէսի· Գանլըճա· Ա. Հիսար· Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյ Դուզկունճուք·

12 30 Վանիքէյ· Զէնկէլքէյ· Պէյլերպէյ· Դուզկունճուք· Գապաթաշ·

1 15 Բ. Ա. Գալաթէէն Մէզարպուրնու, Պէօյիւքտէրէ· Թարապիա Եէնիքէօյ· Էմիրկէն Բ. Հիսար Պէպէք· Արնաւուտքէօյ, Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ· Պէշիկթաշ·

2 Պէօյիւքտէրէէն Թարապիա Պէյքօզ Բաշապահչէ, Գանլըճա· Ա. Հիսար, Գանթիլլի· Վանիքէյ· Զէնկէլքէօյ· Պէյլերպէյ Դուզկունճուք· Պէշիկթաշ·

2 15 Արնաւուտքէյ Դուրուչէշմէ· Օրթաքէյ· Պէշիկթաշ Գապաթաշ·

2 15 Եէնիմահալլէէն Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա· Եէնիքէօյ Էմիրկէն Բ Հիսար Արնաւուտքէօյ Դուրուչէշմէ Օրթաքէօյ· Պէշիկթաշ·

3 30 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտէրէ Թարապիա· Եէնիքէօյ Էմիրկէն Բ. Հիսար· Արնաւուտքէյ· Դուրուչէշմէ· Օրթաքէյ Պէշիկթաշ Գապաթաշ·

3 45 Պէօյիւքտէրէէն Պէյքօզ· Բաշապահչէ· Իրիքթի փաչա մահալլէսի· Գանլըճա· Ա. Հիսար· Գանթիլլի· Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ· Պէյլերպէյ·

4 15 Պէօյիւքտէրէէն· Թարապիա· Եէնիքէյ· Սիթէնիա· Էմիրկէն Բ. Հիսար· Պէպէք· Արնաւուտքէօյ·

5 30 Եէնիմահալլէէն· Պէօյիւքտէրէ· Թարապիա· Եէնիքէյ Էմիրկէն· Բ. Հիսար· Արնաւուտքէյ Դուրուչէշմէ Օրթաքէյ· Պէշիկթաշ·

6 Եէնիմահալլէէն· Պէյիւքտէրէ· Թարապիա· Պէյքզ· Եէնիքէօյ Էմիրկէն Գանլըճա Բ. Հիսար, Գանթիլլի· Արնաւուտքէօյ· Պէյլերպէյ· Օրթաքէյ· Գուզկունճուք· Պէշիկթաշ Իւսկիւտար·

7 30 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ· Թարապիա Եէնիքէօյ· Էմիրկէն· Բ. Հիսար· Արնաւուտքէօյ· Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ·

8 30 Պէօյիւքտէրէէն Թարապիա· Եէնիքէօյ· Էմիրկէն· Բ. Հիսար Արնաւուտքէօյ· Դուրուչէշմէ· Օրթաքէօյ· Պէշիկթաշ·

8 45 Պէօյիւքտէրէէն· Պէյքզ Բաշապահչէ, Իրիքթի փաչա մահալլէսի· Գանլըճա· Ա. Հիսար· Գանթիլլի· Վանիքէօյ Զէնկէլքէօյ Պէյլերպէյի· Գուզկունճուկ· Իւսկիւտար·

9 15 Եէնիմահալլէէն· Պէօյիւքտէրէ· Թարապիա Պէյքզ Էմիրկէն Պէպէք Արնաւուտքէօյ· Պէյլերպէյ· Օրթաքէօյ, Պէշիկթաշ Գապաթաշ·

10 Եէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու· Պէօյիւքտէրէ Թարապիա Եէնիքէօյ· Բ. Հիսար· Արնաւուտքէօյ Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ·

11 Պէօյիւքտէրէէն Թարապիա, Էմիրկէն, Արնաւուտքէօյ· Օրթաքէօյ Պէշիքթաշ·

Կոմորջէն եէնոյ շրջենառները

12 30 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ, Դուրուչէշմէ· Արնաւուտքէօյ Բ. Հիսար Էմիրկէն· Եէնիքէօր Թարապիա Պէօյիւքտէրէ· Մէզարպուրնու· Եէնիմահալլէ·

1 30 Գապաթաշ· Պէշիկթաշ· Օրթաքէօյ· Արնաւուտքէօյ· Պէպէք Բ Հիսար Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Թարապիա Պէօյիւքտէրէ·

1 45 Գապաթաշ· Իւսկիւտար· Պէշիքթաշ· Գուզկունճուք Օրթագիւղ· Պէյլերպէյ· Արնաւուտքէօյ· Գանթիլլի· Բ· Հիսար Գանլըճա· Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Պէյքզ· Թարապիա· Պէօյիւքտէրէ Եէնիմահալլէ·

2 15 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ· Պէպէք Բ Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ·

2 30 Իւսկիւտար Գուզկունճուք Պէյլերպէյի Զէնկէլքէօյ· Վանիքէօյ· Գանթիլլի· Հիսար, Գանլըճա· Իրիքթի փաչա մահալլեսի· Բաշապահչէ Պէյքզ Պէօյիւքտէրէ·

3 Գապաթաշ· Պէշիկթաշ· Օրթաքէօյ· Արնաւուտքէօյ Պէպէք Բ· Հիսար· Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Թարապիա· Պէօյիւքտէրէ Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ·

3 45 Պէշիքթաշ· Օրթաքէօյ· Դուրուչէշմէ· Արնաւուտքէօյ Բ· Հիսար· Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Թարապիա· Պէօյիւքտէրէ· Մէզարպուրնու· Եէնիմահալլէ·

4 30 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ· Պէպէք· Բ Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ· Եէնիմահալլէ

6 Պէշիքթաշ· Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ· Արնաւուտքէօյ Բ· Հիսար Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Պէյքզ· Թարապիա· Պէօյիւքտէրէ·

7 30 Պէշիքթաշ· Օրթաքէօյ· Արնաւուտքէյ· Պէպէք Բ· Հիսար· Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Թարապիա· Պէյիւքտէրէ· Եէնիմահալլէ·

9 Պիշիքթաշ Օրթաքէօյ· Արնաւուտքէօյ Բ· Հիսար· Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Թարապիա· Պէօյիւքտէրէ·

9 30 Գապաթաշ Գուզկունճուք· Պէյլերպէյ· Զէնկէլքէօյ Վանիքէօյ Ա Հիսար· Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Թարապիա· Պէօյիւքտէրէ·

10 Պէշիքթաշ· Օրթաքէօյ· Դուրուչէշմէ· Արնաւուտքէօյ Բ· Հիսար Էմիրկէն Եէնիքէօյ· Թարապիա· Պէօյիւքտէրէ· Մէզարպուրնու Եէնիմահալլէ Բ եւ Ա գալաթիները·

10 30 Պէյլերպէյի· Զէնկէլքէօյ· Վանիքէօյ· անթիլլի· Հիսար Գանլըճա Իրիքթի Բաշա մահալլեսի· Բաշապահչէ· Պէյքզ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ·

10 30 Պէշիքթաշ Պէպէք Բ Հիսար· Էմիրկէն· Սիթենիա· Եէնիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ· Մէզարպուրնու·

11 Դուզկունճուք· Պէյլերպէյի· Զէնկէլքէօյ· Վանիքէօյ Ա· Հիսար Գանլըճա Բաշապահչէ· Պէյքզ·

11 գապաթաշ Պէշիկթաշ· Օրթաքէօյ· Արնաւուտքէօյ· Բ· Հիսար Էմիրկէն· Եէնիքէօյ· Թարապիա Պէօյիւքտէրէ·

11 30 Գապաթաշ· Պէշիքթաշ· Օրթաքէօյ· ուրուչէշմէ· Արնաւուտքէօյ·

Իսկիւտարա շրջենառաց էրթ-էկ-ընթացքը

Իսկիւտարէն Կոմորջ։ Ժամ	Կոմորջէն Իսկիւտար։ Ժամ
12 30	12 45
1	1 15
1 30	1 45
2	2 15
2 30	2 45
3	3 15
3 30	3 45
4	4 15
4 30	4 45 Պէշիկթաշ հանգիպելով
5	5 15
5 30	6
6	7 30
8	8 10
8 30	8 40 Պէշիկթաշ հանդիպելով
8 50 Պէշիկթաշ հանդիպելով	9 10
9 10	9 40
9 40	10 10
10	10 30
10 40	10 50
11	11 10
11 10	11 30
11 35	11 45
12	12 5

ԾԻՆՈՒՈՑՈՒՄ

Իւսկիւտար Լեռատիէ թաղը Կիւլշան փողոցը Նորաշէն տուն մը կայ ծախու՝ ունի երեք սենեակ, ջրհոր եւ փոքրիկ պարտէզ մը։ Ուզողը Գէշլար—Աղասի խանը վերի յարկը 6 թիւ սենեակը Մխլայիճի Դէօրդ աղային հետ պէտք է տեսնուի։

ԻԼԱՇԱՐ ՐԷՍՄԻ

1869 տէնէի մարտի 5-ին Փարիզի իմիմի օլան Բէրէսմէնի Իսթիֆան Բէսիմ սղրանուն զիմմէթիանէ պա սկնէտ զուհուր իսէպիլէնէր սէյ-յանուն թատրէքի զամանա տային քիմէնեէլերին ալանան պիր մահ զարիզնաա իմպէրէթէն մէճմաաթէն Բանչէլիքսաքնա իհնար պիրլէ նէտրէ-բինատէքի սէնէալէրին իպրաղ իմմէ-լերինէ սոպէթի օլընդրլար, մէ միւսաէ-թի մէղբիւրէ հիլա լինաէ հէր քիմին նէտունաէ միւթէվէֆայի մերքումին իմզասի իլէ սէնէտ իպրաղ օլունմասդ-օլանուր իսէ, հիչ պիր մէսէր իլէ իմիս-պար մէ գապաղ օլունմայանաղը ճիւմլէնին մանիւմիւ օլմաք իչիւն իշ ապա սէպա միւթէվէֆայի մերքումին գարիս մէ պիրտաէրի թաղէտ Բէսիմ օղլու Նամ թահիրին իսթիսսաք իւզ-րէ Բանչէլէրիայի մէղպուր թարա-ֆընաան իլան օլունար։

1288 Ձէմազիլ սանը 14
մէ 1287 Ամսոյ 17

ԻԼԱՇ՝Ե

ՊՕՅԱՃԸ ՏԻՒՖԻՔԻԱՆԸ

Թուղթերէ Ամէրէ· Գալաթա Եէնի Ֆարլա Նո՝ 67

Իշպու Պօյաճը ամէ քքանը հէնի թէչքիլ օլունմուշ օլաւ, ճանֆէս, ամ-լաս, գասիֆէ մէ գըրէբ կիպի հէր ճինս իսթէքլի իմմա իլէ, մէ չուհա, մէ քաղմիր, լահար կիպի հէր ճինս եուանու իմմա մէ սէթրի, քանիալան մէ եէլէք կիպի հէր նէվ էլպիսէ Լա-ղարա ուսուլինէն նէֆիս օլունալաք պօյանմաքտէ, մէ պէյաղ գրրէք լէ-քէլէրի ղէդաբրլմաղ ոէ օլաստ իլան օլունար։

Տէրէ-Բոր Խէն-Բոքոլ Մուէս

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Դ. Ս. ԻՒԹԻՃԵԱՆ

Հ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԵԼԻ ԽԱՆ
Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ
21 ՕԳՈՍՏՈՍ
(ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԼԻՐԱՅԻ ՀԵՏ 100 ՖՐԱՆՔԻՆ)

Լոնտրա 3 ամիս զուրուշ 109—109½—
Մարսիլիա »

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ
21 ՕԳՈՍՏՈՍ

Անգլ. լիրա	զուրուշ	109.8
Նաբոլէոն ոսկի	»	87,10
Իմպէրիալ ռուս	»	89
Քըրըմից	»	51,22
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104.20
Ֆլինտ	»	117.20

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 21 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱՐՄՑԻՒ

Ցորեն կարմիր	Պէսարապիա	26	—28
» »	Ազագ	26	—30
» »	Պայէրք	26	—28
» »	Պուրկազ	23	—25
» »	Թէքիրտաղ	23	—25
կակուղ	Ազագ	24	—27
» »	Պէսարապիա	29	—30
Կիրքա Թունա		24	—27
Ցորեն կակուղ	Պուրկազ	20	—24
Վառնա		20—24	
» »	Պայէրք	22—26	
Եգիպտացորեն Թունա		16—17	
»	Անատոլ·	16—17	
Դարի Թունա		10—11	
»	Անատոլ·	10—11	

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

ԽՈԶԱՆ ԶՈՐ

Գուբրա	զուրուշ	30—45
Անատոլու	»	
Քօյսա		
Էմիրնէ	»	
Ծիկան	»	

ԲԱՄՊԱԿ

Կէյմէ	հօխա	9 —
Իզմիր	»	10 —
Վառնա	»	9½—
Պարսկաստան	»	7½—
Վրաստան	»	7½—

ՐՈՒՐԴ

Անատոլու լուացուած	հօխա	15½—16
» չլուացուած	»	7—8
Ռումէլի լուացուած	»	17—
» չլուացուած	»	7½—8½
Վրաստան լուացուած	»	10½—
» կէս	»	12 —
» չլուացուած	»	17 —
Ցոսրոմա	»	10 —
Նէկի Շէհիր	»	9 —

ՄԱԶՐ

Պարսկաստան	հօխա	10½—
Անատոլու	»	9½
Ճերմակ	»	—

ՃԷՕՐԻ

Դայսերի Ա. տեսակ	հօխա	19—20
» Բ. »	»	18 —
Լենկիրիս »	»	18 —
Թոզաթ »	»	18½—
Սքէլէր »	»	17 —
Եօղղատ »	»	16—17
Զօրուտ		16—17

ԹԻՅԹԻՒՆ

Էնկիլիս	հօխա	48 —50
Գաստամպօլ	»	48 —50
Պէյբազար	»	48 —50
Չէրքէզ	»	48 —50
Վան	»	26 —

ԱՃԹԻ ՄՈՐԹ

Ամասիա	9½—10կտոր	մէկ Օ. Լ.
Նօզկատ	» » »	»
Սիվաս	» » »	»
Էրզրում	» » »	»
Գայսէրի	» » »	»

ԶԼԻՊ

Մուանիա	հօխա	6½—
Այվալը	»	6 —
Սաքիզ	»	9 —
Միսիրի	«	6½—
Պլինտ թոզաթ երիրին մէջ		9½—10
Պալէպ Գասթամպոլ	հօխա	—
Աֆիոն	»	250 —
Քիլիք	»	24 —
Սուսամ	»	4 —4½
Կապաատ Անատ·	ֆիլէ	30 —33
» Ռումէլի	»	—
Մնատաս Պարսկ· Իզմիր	»	47 —52

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

		զուրուշ
Խանվէ Բիւա· տեսակ 100	հօխ·	850—930
« Բ· »	»	
Եէմէն	»	16
Շաքար փուչի Անգլ· կենդ·		260—262
» » Դանդ·	»	—
» գլուխ Դանդ·		310—315
Զայ Քոնկօ	հօխան	21 —23
» Բէքօ ծաղիկ	»	45 —70
Անատ (դալայ)	կենդ·	930 —950
Պղպէղ (պիպէր)	հօխա	9 —9½
Լեզակ (չիլիա) Պէնկալա	»	135 —170
» » Մատրաս	»	— —
Զինք տախտ· 100	հօխա Ֆր·	90 —
Երկաթ ձոգանեւ		58 —60
» տախտակ		72 —
» բեւեռաց		64 —66
Քարֆիլիա		120 —
Բրինձ Իտալիոյ 100	Քիլ· Ֆր·	42½·
Կարագ եղ Ուսիոյ	դրչ·	13 —14
Խամիսոր	»	32 —35